

บทที่ 5

บทสรุปและ เสนอแนะ

5.1 บทสรุป

นับตั้งแต่ประเทศไทย ได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตย แบบรัฐสภา เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา การปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยที่ผ่านมายังไม่ได้ก้าวหน้า หรือพัฒนาไปสู่เป้าหมายของประชาธิปไตยได้แท้จริง ประชาธิปไตยเป็นเพียงสัญลักษณ์ทางการเมืองไทย ที่ถูกกลุ่มบุคคลหลายฝ่ายนำมาใช้กันเพื่อตอบสนองเจตนาธรรมของผู้มีอำนาจ เป็นการอ้างประชาธิปไตยเพียงเพื่อผลประโยชน์ของคนบางกลุ่มเท่านั้น

ผู้นำทหารเข้ามามีบทบาทในทางการเมืองของไทยมาตลอด ระบบรัฐสภาของไทยถูกอำนาจนอกระบบครอบงำ ซึ่งมีพื้นฐานอยู่ในระบบข้าราชการประจำที่มีกองทัพเป็นผู้นำ ทำให้เกิดวัฏจักรการเมืองไทยวนเวียนอยู่ระหว่างรัฐบาลที่แต่งตั้งจากคณะทหารที่ยึดอำนาจการปกครอง แล้วยกเลิกกติกาสูงสุดในการปกครองประเทศ คือรัฐธรรมนูญแล้วก็มี การร่างรัฐธรรมนูญใหม่ทุกครั้ง ซึ่งเนื้อหาสาระของรัฐธรรมนูญที่เกิดจากการปฏิวัติรัฐประหารทุกครั้งมีลักษณะสะท้อนถึงความเป็นเผด็จการ ทำให้ประชาธิปไตยเมืองไทยต้องหยุดชะงักลงไม่สามารถพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่แท้จริงได้

การเข้ามามีอำนาจของคณะทหารที่ทำการปฏิวัติรัฐประหาร การพยายามที่จะครองอำนาจ รักษาอำนาจ และสืบทอดอำนาจของทหารซึ่งเข้ามานอกวิถีทางประชาธิปไตย ขาดความชอบธรรมทางการเมือง ไม่เป็นที่ยอมรับของประชาชน แต่คณะทหารพยายามที่จะสร้างเป้าหมาย กลวิธี และใช้กลไกของ

รัฐธรรมนูญที่ทหารจัดให้มีขึ้นหลังการปฏิวัติรัฐประหารเมื่อคณะรัฐประหารไม่มีความมั่นใจว่าจะสามารถสร้างความชอบธรรมในการรัฐประหารไว้ได้ก็จำเป็นต้องมีกลวิธีในการสร้างเป้าหมายระยะสั้นแล้วคืนอำนาจให้กับพลเรือน จากนั้นก็ค่อย ๆ แทรกแซงทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ จนกระทั่งสามารถเข้าไปมีอำนาจให้กลมกลืนกับระบอบประชาธิปไตยมากที่สุด เท่าที่จะทำได้ ซึ่งเริ่มจากรัฐประหารแล้วภายหลังก็ปรับสภาพตนเองมาเป็นผู้นำ ภายใต้รัฐธรรมนูญ ที่เขียนขึ้นให้สอดคล้องกับการเข้าไปมีอำนาจของผู้สร้างรัฐธรรมนูญขึ้นโดยคณะปฏิวัติรัฐประหารมีลักษณะของเผด็จการ

คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) ที่ยึดอำนาจการปกครอง เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 ได้เข้ามาจัดระเบียบการปกครองใหม่และวางแผนศึกษาในการปกครองภายใต้ระบอบประชาธิปไตย โดยการประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521 ซึ่งใช้ปกครองประกาศมานานถึง 13 ปีเศษ และได้ประกาศใช้ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พ.ศ. 2534 เป็นฉบับชั่วคราว เพื่อจะจัดให้มีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวร ใช้เป็นหลักในการปกครองประเทศต่อไป

รสช. ได้ให้คำมั่นสัญญาแก่ประชาชนว่า จะคืนอำนาจให้ประชาชนโดยเร็วภายใน 6 เดือน โดยจะจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับถาวรให้มีลักษณะที่เป็นประชาธิปไตยมากกว่าฉบับปี 2521 ที่ รสช. ได้ยกเลิกไป แม้ว่า รสช. จะมีเจตนาปรารถนาในอันที่จะสร้างและพัฒนาการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยตามที่ได้ให้คำมั่นสัญญาต่อประชาชน ในขณะที่ยึดอำนาจก็ตามแต่จากพฤติการณ์ บทบาทของ รสช. ในการจัดให้มีรัฐธรรมนูญ ประกอบกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2534 ซึ่งร่างโดยคณะกรรมการและสภานิติบัญญัติที่ รสช. แต่งตั้งขึ้นให้ความเห็นชอบแล้วจะเห็นว่ามีความเป็นประชาธิปไตยน้อยกว่ารัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2521 จึงถูกวิพากษ์วิจารณ์จากประชาชน กลุ่มพลังประชาธิปไตยต่าง ๆ อย่างมากว่ามีลักษณะ เป็นเผด็จการ เป็นฐานอำนาจ เพื่อรักษาอำนาจ และสืบทอด

อำนาจ รสช. โดยใช้กลไกทางรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญฉบับใหม่จึงถูกต้องด้านและ
ไม่เป็นที่ยอมรับของประชาชน

จากการวิเคราะห์บทบาทของ รสช. เมื่อครองอำนาจภายหลังการ
รัฐประหารแล้วจะเห็นว่า รสช. ไม่มีจิตสำนึกของความเป็นประชาธิปไตย การ
ยึดอำนาจทางทหารในอดีต มีเจตนา มีแผนมาก่อนในการยึดอำนาจและสืบทอดอำนาจ
รสช. เองก็ไม่แตกต่างจากการยึดอำนาจครั้งก่อน ๆ กล่าวคือผู้นำในสภารสช.
มีทั้งเจตนาและมีแผนในการยึดอำนาจและการสืบทอดอำนาจ แม้ว่าแผนการยึด
อำนาจและแผนการสืบทอดอำนาจของ รสช. อาจไม่ลึกซึ้ง แต่ก็เต็มไปด้วยความ
รอบคอบรัดกุมไม่ใช้วิธีการที่รุนแรง เหมือนคณะรัฐประหารรุ่นเก่า ๆ ที่ยึดอำนาจ
รสช. ใช้วิธีการโดยผ่านกระบวนการที่เราเข้าใจว่าเป็น "ประชาธิปไตย" อย่างมี
ขั้นตอนและอยู่ภายในกรอบของกฎหมาย ที่ รสช. เป็นผู้กำหนดและประกาศใช้จะ
เห็นได้จากแผนการ 6 ขั้นของ รสช. ที่วางไว้ คือ

แผนที่ 1 แผนการทำลายนักการเมืองพลเรือนที่มีศักยภาพ เป็นคู่แข่ง
ทางการเมือง โดยวิธีการประกาศออกกฎหมายตั้ง "คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน
(คตส.) ใช้เป็นเครื่องมือในการทำลายและการกำราบนักการเมืองคนสำคัญ ๆ ที่
จะมีโอกาสท้าทายอำนาจของ รสช. เช่น กรณีของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นต้น

แผนที่ 2 แผนทำลายพรรคทางการเมือง โดยใช้อำนาจที่มีอยู่สร้าง
ภาพพจน์ที่เลวร้ายให้เกิดขึ้นกับพรรคการเมือง ซึ่งอ้างว่าพรรคการเมืองเป็นสาเหตุ
ของความขัดแย้ง ก่อให้เกิดความวุ่นวายทางการเมือง และก่อให้เกิดเผด็จการทาง
รัฐสภา มีการฉ้อราษฎร์บังหลวง ทำให้ประชาชนเสื่อมศรัทธาในพรรคการเมือง

แผนที่ 3 แผนควบคุมการเมือง โดยใช้กระบวนการทางประชาธิปไตย โดยสังคนของ รสช. เข้าแทรกแซงควบคุมพรรคการเมืองหลัก ๆ วางแผนเข้าควบคุมการเลือกตั้ง โดยการตั้งพรรคสามัคคีธรรม เพื่อเป็นฐานในการเข้าครองอำนาจทางการเมืองภายหลังเลือกตั้ง ให้สอดคล้อง ชอบธรรมตามกระบวนการของประชาธิปไตย

แผนที่ 4 แผนดึงเป็นพวก โดยใช้กฎเกณฑ์การเมืองและกฎหมายต่างๆ เช่น นักการเมืองคนสำคัญต่าง ๆ ที่ถูกประกาศตรวจสอบทรัพย์สินต้องวิ่งเข้าหาฐานของ รสช. คือ พรรคสามัคคีธรรมเพื่อจะได้หาทางช่วยเหลือให้หลุดพ้นมลทินข้อที่กล่าวหา เป็นต้น

แผนที่ 5 แผนที่ใช้ศาลสถิตยุติธรรมเป็นทางออกของ รสช. ซึ่งในระยะแรกคณะทำงานตรวจทรัพย์สิน (คตส.) ตามคำสั่งของ รสช. จะใช้อำนาจเผด็จการยึดทรัพย์สินนักการเมือง ที่ถูกประกาศว่าร้ายวียดปกติ โดยไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรม แต่เนื่องจากมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์จากกระแสต่าง ๆ ที่กล่าวหา รสช. ว่ารังแกนักการเมือง ทำให้ รสช. ต้องเปลี่ยนกลยุทธ์ โดยการให้รัฐบาลออกกฎหมายโอนอำนาจการตัดสินใจขาดยึดทรัพย์สินไปเป็นของศาล

แผนที่ 6 แผนใช้รัฐธรรมนูญเป็นเครื่องมือ รสช. แม้จะประสบกับการต่อต้านอย่างกว้างขวาง เนื่องจากขาดความชอบธรรมทางการเมือง เนื่องจาก รสช. ยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับปี 2521 ซึ่งหลายฝ่ายเห็นกันว่ามีเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพการเมืองของไทย ซึ่งควรจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมตามวิถีทางประชาธิปไตยทางรัฐสภา มากกว่าการทำรัฐประหารแล้วล้มเลิกทั้งหมด และจัดให้มี

รัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตยกว่าเดิม แต่ รสช. ก็พยายามที่จะกำหนดกติกาที่เอื้ออำนาจต่อการรักษาอำนาจ และสืบทอดอำนาจโดยอาศัยกลไกของรัฐธรรมนูญเป็นเครื่องมือ จะเห็นได้จากบทบัญญัติที่นายกรัฐมนตรีไม่จำเป็นต้องมาจากการเลือกตั้งข้าราชการประจำเป็นรัฐมนตรีได้ การให้อำนาจวุฒิสมาชิกจำนวน 270 คน ซึ่งประธาน รสช. เป็นผู้เสนอตัวบุคคลให้โปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง เพื่อเป็นฐานสนับสนุนให้ รสช. สืบทอดอำนาจ

จากการสืบทอดอำนาจและพฤติกรรมพอสรุปได้ว่า รสช. ไม่มีจิตสำนึกของความเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริง ขาดอุดมการณ์ของประชาธิปไตย มีลักษณะของเผด็จการในคราบประชาธิปไตยจะเห็นได้จาก

(1) สภา รสช. ขาดความจริงใจในการสถาปนาระบอบ

ประชาธิปไตย

ความลับสนของระบอบประชาธิปไตยนั้น คงต้องยอมรับว่าเป็นผลมาจากการที่คณะ รสช. ขาดความจริงใจในการสถาปนาระบอบประชาธิปไตย เป็นประการสำคัญ ซึ่งความจริงใจนี้จะเห็นว่ นับตั้งแต่เริ่มต้นในการวางกฎเกณฑ์ กติกาของระบอบประชาธิปไตย คือ การร่างรัฐธรรมนูญที่คณะ รสช. เข้ามาแทรกแซงด้วยการผลักดันให้บุคคลภายใต้คาถาของ รสช. 20 คน เป็นกรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญ หรือที่รู้จักกันในนาม "20 ร่างทรงของ รสช." เพื่อให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ออกมามีความอับลักษณ์ และหมกเม็ดเผด็จการตามที่ รสช. ต้องการ เช่น กำหนดให้นายกรัฐมนตรีไม่จำเป็นต้องมาจากการเลือกตั้ง วุฒิสมาชิกจากการแต่งตั้งจำนวน 270 คน มีอำนาจหน้าที่ใกล้เคียงกับ ส.ส. ที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน ฯลฯ เป็นต้น

(2) การเข้ามาแทรกแซงทางการเมืองโดยตรง

นอกจากขาดความจริงใจต่อระบอบการปกครองดังกล่าวแล้ว คณะรสช. ยังมีพฤติกรรมของการเข้ามาแทรกแซงโดยตรง ด้วยการจัดตั้งพรรคการเมืองและสนับสนุนพรรคการเมืองจนออกนอกหน้าหรือที่รู้จักกันในนามพรรคเส้นสายสภา รสช. อย่างน้อย 2 พรรค คือ พรรคสามัคคีธรรม และพรรคชาติไทย

(3) จริยธรรมทางการเมืองถูกละเลย

จากพฤติกรรมการแทรกแซงของสภา รสช. ทั้งในเรื่องการจัดตั้งพรรคการเมือง การสนับสนุนเรื่องเงินทองหรือในรูปของสัญญาการค้าประกัน การจะผลักดันให้พรรคในสภาได้เป็นรัฐบาลก็ดี ทำให้เห็นการเมืองกลุ่มหนึ่งซึ่งขาดอุดมการณ์ทางการเมือง เพียงกาฝากของระบอบประชาธิปไตย มุ่งที่จะทำงานการเมืองเพียงเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจวาสนา ผลประโยชน์เฉพาะตนเฉพาะกลุ่มเหนือจิตวิญญาณที่จะสร้างสรรค์ความถูกต้องดีงาม และการแก้ไขของปัญหาของประเทศชาติและประชาชนพร้อมที่จะทำตัวเป็นทาสสยบต่อทั้งอำนาจและเงิน

ผลการสรุปการจัดทำรัฐธรรมนูญของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.)

การเข้ามาแทรกแซงทางการเมืองของคณะทหาร ที่เรียกตนเองว่า คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 ก่อให้เกิดวงจรอุบาทว์ในการเมืองไทย คือ การรัฐประหารโค่นล้มอำนาจรัฐบาลของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ที่มาจากการเลือกตั้งตามกระบวนการประชาธิปไตยแล้ว รสช. นำมาซึ่งระบอบเผด็จการที่ไร้ตรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชน และทำให้การพัฒนาประชาธิปไตยของไทยประสบภาวะชะงักงัน สภาพการเมืองถอยหลังเข้าคลอง เพราะแทบจะเป็นไปไม่ได้เลยที่ทหารยึดอำนาจจะหิบบิ้นประชาธิปไตยให้กับ

ประชาชน รัฐประหารของฝ่ายทหารจึงมีแนวโน้มที่จะนำมา ซึ่งลัทธิเผด็จการหรือ
อำนาจนิยมตลอดเวลา และก่อให้เกิดสภาพล้าหลังทางการเมือง

ในระบอบประชาธิปไตย รัฐสภาควรมาจากการเลือกตั้งมากกว่าการ
แต่งตั้งสถาบันการเมือง ที่สำคัญซึ่งเป็นกติกาในการปกครองประเทศสูงสุด คือ
รัฐธรรมนูญ การร่างรัฐธรรมนูญให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์นั้น ขึ้นอยู่กับผู้ร่างและ
ผู้มีอำนาจในการสร้างรัฐธรรมนูญต้องมีเจตนารมณ์ประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ต่อประชาชน

รัฐธรรมนูญไทยทุกฉบับ ตั้งแต่ฉบับพุทธศักราช 2475 จนกระทั่ง
รัฐธรรมนูญ ฉบับพุทธศักราช 2521 ที่มีลักษณะความเป็นประชาธิปไตยมากกว่า
ทุกฉบับอื่น ๆ อยู่เพียง 2 ฉบับ นั่นคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช
2489 ซึ่งมีโครงสร้างที่เป็นประชาธิปไตยมากกว่า คือ ได้ยกเลิกสมาชิกประเภท 2
และแยกข้าราชการประจำ ออกจากข้าราชการการเมือง และรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517 ที่กำหนดหลักการให้การเมืองดำเนินไปใน
ระบบพรรค โดยบังคับให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องสังกัดพรรคการเมือง และห้าม
ข้าราชการการเมืองเป็นข้าราชการประจำ อันเป็นหลักการประชาธิปไตยที่ยึดถือกัน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งคณะกรรมการ
ความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) จัดให้ร่างขึ้นโดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ที่
รสช. แต่งตั้ง มีลักษณะและบทบัญญัติต่าง ๆ ที่ไม่เป็นประชาธิปไตย จะเห็นได้จาก

1. รสช. ขาดความจริงใจในการสถาปนาระบอบประชาธิปไตย จะ
เห็นได้ว่า รสช. ไม่มีความจริงใจนับตั้งแต่เริ่มต้น ในการวางกฎเกณฑ์กติกาของ
ประชาธิปไตย คือ การร่างรัฐธรรมนูญที่สภา รสช. เข้ามาแทรกแซงด้วยการผลักดัน
ให้บุคคล กลุ่มบุคคล ที่อยู่ภายใต้อำนาจของ รสช. หรือที่ รสช. แต่งตั้งเป็นคณะ-
กรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ออกมาในลักษณะ เผด็จการ
ตามที่ รสช. ต้องการ

2. รสช. ขาดจิตสำนึกของประชาธิปไตย เนื่องจากการเข้ามาล้มล้างรัฐธรรมนูญ นอกวิถีทางรัฐธรรมนูญคือ ล้มล้างรัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2521 ซึ่งใช้บังคับมาเป็นเวลานานถึง 13 ปีเศษ และคนส่วนใหญ่เห็นว่ายิ่งเหมาะสมสอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย

3. ผู้ทำหน้าที่จัดทำรัฐธรรมนูญคือ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติจำนวน 292 คน แต่งตั้งโดย รสช. ทั้งหมด และสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ส่วนใหญ่เป็นทหารเกือบครึ่งหนึ่ง ส่วนที่มาจากอดีตสมาชิกสภาผู้แทนเมืองและการร่างรัฐธรรมนูญไม่ได้เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จะเห็นว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดทำรัฐธรรมนูญเป็นเสมือนสภาตัวแทนของ รสช. นั่นเอง

4. บทบัญญัติต่าง ๆ มีการกำหนดลักษณะที่เอื้อประโยชน์ต่อ รสช. ในการสืบทอดอำนาจ และริดรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชน ในระบอบประชาธิปไตยที่สำคัญ เช่น

4.1 การกำหนดให้นายกรัฐมนตรีไม่จำเป็นต้องมาจากการเลือกตั้ง

4.2 ให้ข้าราชการประจำสามารถดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีได้

4.3 บทบาทและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสมาชิก ซึ่งมีจำนวนถึง 3 ใน

4 ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ที่มาจากการเลือกตั้งคือ มีจำนวนถึง 270 คน ซึ่งสมาชิกวุฒิสมาชิกมาจากการแต่งตั้งของสภา รสช. และนอกจากนั้นยังกำหนดให้อำนาจวุฒิสมาชิกมีอำนาจ เกือบเท่าสภาผู้แทนราษฎร เช่น อำนาจในการเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล การพิจารณาพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี และการเสนอพระราชกำหนด เป็นต้น

4.4 การร่างรัฐธรรมนูญ ไม่คำนึงถึงความต้องการของประชาชน ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำรัฐธรรมนูญ

4.5 บทบัญญัติบางมาตรา โดยเฉพาะบทเฉพาะกาลมีการกำหนดให้อำนาจไปจนถึงการเลือกตั้ง เช่น การกำหนดให้คงอำนาจ รสช.

ไว้ในบทเฉพาะกาล ตามมาตรา 27 ของรัฐธรรมนูญการปกครองฉบับชั่วคราว เพื่อให้
 รสช. มีการสืบอำนาจต่อไปจนถึงวันประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรก ภายหลังเลือกตั้ง

4.6 การกำหนดให้การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ กระทำได้ยาก
 และให้อำนาจวุฒิสมาชิกมีส่วนร่วมในการแก้ไขรัฐธรรมนูญได้

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการที่ทหารเข้ามาแทรกแซงทางการเมืองไทย ทำให้การปกครอง
 ระบอบประชาธิปไตยของไทยต้องประสบภาวะหยุดชะงัก ลักษณะการเมืองมีการถอย
 หลังเข้าคลอง และรัฐธรรมนูญเป็นเพียงกติกาที่คณะรัฐประหารใช้เป็นกลไกเป็นฐาน
 รองรับอำนาจของผู้มีอำนาจทางการเมือง มิได้สร้างโดยมีเจตนารมณ์ของความเป็น
 ประชาธิปไตยที่ถือว่าอำนาจที่แท้จริง คือ อำนาจของประชาชนเจ้าของประเทศ

ประวัติศาสตร์ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย แสดงว่ายิ่งทหาร
 เข้ามามีบทบาททางการเมืองมากขึ้นเท่าใด ความผูกพันของคณะทหารที่มีต่อระบอบ
 ประชาธิปไตยก็ยิ่งลดลงเท่านั้น การรัฐประหารของคณะทหารทำให้การปกครอง
 ระบอบประชาธิปไตยต้องชะงักกัน การพัฒนาการเมืองไม่ต่อเนื่องไม่สามารถไปสู่
 เป้าหมายของความเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง และสมบูรณ์ในอนาคต

ปัจจุบันกระแสของโลกเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าไปสู่ระบบเปิดกว้าง ในยุค
 โลกาภิวัตน์ (Globalization) ทหารต้องมีจิตวิญญาณของความเป็นประชาธิปไตย
 เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมดังกล่าว อันมีผลกระทบทั้งทางตรง
 และทางอ้อมต่อเศรษฐกิจการเมืองและสังคมของไทยอย่างหลีกเลี่ยงมิได้

สาเหตุของความล้มเหลวของประชาธิปไตยที่แท้จริง อยู่ที่การปฏิบัติ
 รัฐประหารล้มล้างรัฐธรรมนูญ และการจัดทำรัฐธรรมนูญที่มีลัทธิเผด็จการไม่เป็นไป
 ตามเจตนารมณ์ความต้องการส่วนใหญ่ของประชาชนอย่างแท้จริง

เพื่อร่วมกันสร้างสรรค์ระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของไทยให้มีการพัฒนาก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง จึงมีข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางไว้ ดังนี้

1. พัฒนาการทางกองทัพ (ทหาร) ให้เป็นกองทัพอาชีพ ทหารอาชีพอย่างแท้จริงไม่ให้ทหารเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง โดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ทหาร ให้เป็นทหารแบบประชาธิปไตย โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น

1.1 การสังคายนากฎหมายเกี่ยวกับความมั่นคงภายใน ควรยกเลิกการบังคับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2495 และคำสั่งการจัดตั้งกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) เนื่องจากสถานการณ์ปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป การคงพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไว้เป็นการเปิดช่องให้ทหาร (ผู้บัญชาการทหารบก) อย่างกว้างขวาง ที่อาจจะใช้อำนาจเข้ามาทำปฏิวัติรัฐประหารได้ ควรปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงภายใน ให้เหมาะสมมีองค์กรที่คานอำนาจกันอย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

1.2 ควรมีการกำหนดในรัฐธรรมนูญที่ชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของทหาร เพื่อให้ทหารได้รู้บทบาทที่ชัดเจน

1.3 ปรับปรุงโครงสร้างของกองทัพ เพื่อพัฒนากองทัพให้เป็นกองทัพอาชีพมีหน้าที่ในการป้องกันประเทศ น่าจะมีการเปลี่ยนแปลงให้อำนาจการตัดสินใจที่จะสั่งเคลื่อนย้ายกำลังทหาร หรือการตัดสินใจใช้กำลังทหาร เพื่อภารกิจต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านทหาร หรือด้านการเมืองไปอยู่ที่คณะเสนาธิการทหารร่วม เหมือนโครงสร้างของกองทัพสมัยใหม่ของประเทศต่าง ๆ

1.4 ควรปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนทหารให้มีการพัฒนาที่สอดคล้องกับสังคมสมัยใหม่ เช่นเดียวกับโรงเรียนนายร้อยในประเทศตะวันตก จะเน้นการเรียนการสอนทางสังคมศาสตร์มากขึ้น เช่น อาจารย์จาก

มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นฝ่ายพลเรือนไปสอนวิชา รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา จิตวิทยา เศรษฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เพื่อให้ฝ่ายทหารได้เรียนรู้สาขาอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากวิชาชีพเพิ่มมากขึ้น จะได้มีทัศนวิสัย (Vision) ที่กว้างไกลปรับแนวคิด ให้เปิดรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากฝ่ายของตน โดยเฉพาะความคิดเรื่องการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย

1.5 จะต้องสร้างและฝึกทหารให้เป็นทหารอาชีพที่แท้จริงและให้มีความบทบาทในหน้าที่ของตนเอง เช่น สนใจเกี่ยวกับอาวุธ การพัฒนาอาวุธ ไม่ควรให้ความสนใจที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมืองนอกวิถีทางประชาธิปไตย และยอมรับการมีอำนาจสูงสุดของฝ่ายพลเรือนแบบสังคมนิยม (Civil Supremacy)

1.6 ต้องสร้างความรู้แก่ประชาชน ให้มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของทหาร กิจกรรมต่าง ๆ ของทหารให้มื่อองค์กรประสานงานระหว่างฝ่ายทหาร และฝ่ายการเมือง เพื่อความเข้าใจในการกำหนดความสัมพันธ์อันดีของการปกครอง ประเทศในระบอบประชาธิปไตย

2. สร้างและพัฒนาจิตสำนึก ปลุกฝังอุดมการณ์ประชาธิปไตย ในทุกระดับทุกกลุ่มอาชีพ ทั้งประชาชนพลเรือน ตำรวจ ทหาร นักการเมือง พรรคการเมือง และอื่น ๆ เพื่อเป็นรากฐานในการสร้าง และพัฒนาระบอบประชาธิปไตย ให้มั่นคงสืบไป

3. การสร้างกติกาประชาธิปไตย หรือการจัดทำรัฐธรรมนูญต้องคำนึงถึงความต้องการที่แท้จริงของราษฎร การกำหนดบทบัญญัติต่าง ๆ ต้องให้เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพสังคมไทย ในสถานการณ์นั้น ๆ เปิดกว้างรับฟังความคิดเห็นของทุก ๆ ฝ่าย และเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดรัฐธรรมนูญ ตามกระบวนการวิธีการทางประชาธิปไตย

4. การพัฒนาแนวทางตามอุดมการณ์ประชาธิปไตยแบบไทยอย่างแท้จริง การกำหนดให้มีรัฐธรรมนูญของแต่ละประเทศแต่ละสังคมอาจจะมี ความแตกต่างกันได้ รัฐธรรมนูญของอีกสังคมหนึ่งอาจจะไม่เหมาะสมกับอีกสังคมหนึ่ง ดังนั้นฝ่ายการเมือง หรือผู้มีอำนาจในการกำหนดให้มีรัฐธรรมนูญ ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควร จะหาวิธีการที่เหมาะสม เพื่อกำหนดรัฐธรรมนูญอันเป็นกติกาสูงสุดในการปกครองประเทศ ที่เป็นเอกลักษณ์ของไทยเอ และเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยใน อนาคต

5. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาท ในการพัฒนาปรับปรุง รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันตามวิถีทางของรัฐธรรมนูญ เพื่อให้เป็นรัฐธรรมนูญที่เหมาะสม กับกระแสสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพราะอำนาจของประชาชนเท่านั้น ที่จะแสดงให้เห็นถึงความเป็นประชาธิปไตยที่ทุกคนยอมรับอย่างแท้จริง